

4 RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Tämä liitetieto kuvaa konsernin altistumista rahoitusriskeille sekä kuinka näiden riskien toteutuminen voi vaikuttaa konsernin tulevaan taloudelliseen kehitykseen.

4.1 Rahoitusriskien osatekijät

Konserni altistuu liiketoiminnassaan useille rahoitusriskeille: valuutta-, korko-, rahoitus- ja maksuvalmiusriskille sekä vastapuoli- ja luottoriskille. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on suojata konsernia rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta ja siten turvata omalta osaltaan konsernin tuloskehitys ja oma pääoma sekä varmistaa riittävä maksuvalmius kustannustehokkaasti. Rahoitusriskien hallinta on keskitetty konsernin taloushallintoon, jonka tehtävänä on tunnistaa, arvioida ja suojata konsernia rahoitusriskeiltä. Talousosasto vastaa keskitetysti myös konsernin varainhankinnasta ja tuottaa johdolle informaatiota konsernin sekä liiketoimintayksiköiden rahoituksellisesta tilanteesta.

4.1.1 Valuuttariski

Valuuttariski koostuu valuuttamääräisinä suoritettavien kaupallisten transaktioiden transaktioriskistä sekä translaatoriskistä, joka syntyy taseen valuuttamääräisten erien muuntamisesta raportointivaluutan määräiseksi.

a) Transaktioriski

Konsernin liiketoiminnasta pääosa tapahtuu kunkin konserniyrityksen kohdemaan valuutassa, jolloin myyntituotot ja kulut ovat samassa valuutassa. Konsernilla ei ole katsauskaudella ollut merkittävää ulkomaanvaluutan määräisestä valuuttavirrasta syntyvää transaktioriskiä. Katsauskauden aikana konserni ei ole tehnyt suojaustoimenpiteitä transaktioriskin varalta.

b) Translaatoriski

Konserni altistuu valuuttakurssivaihtelusta aiheutuvalle translaatoriskille muunnettaessa euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden tase-eriä raportointivaluutan määräiseksi. Suurin riski liittyy Ruotsin kruunuissa kirjattuun liikearvoon. Ruotsin kruunuissa kirjatun liikearvon määrä tilinpäätöshetkellä oli 27 229 tuhatta euroa (2019: 26 154 tuhatta euroa).

Herkkyysanalyysi kohtuullisten ja mahdollisten valuuttakurssimuutosten vaikutuksesta konsernin tilikauden voittoon sekä omaan pääomaan ja liikearvoon tilinpäätöshetkellä on esitetty alla olevassa taulukossa. Analyysissä on oletettu valuuttakurssimuutoksen olevan +/- 10 prosenttia tilinpäätöshetkestä, ja muiden tekijöiden pysyvän muuttumattomina.

2020 1 000 EUR	Vaikutus tilikauden voittoon	Vaikutus muihin oman pääoman eriin	Vaikutus liikearvoon
EUR/SEK 10 %:n nousu	-171	-901	-2 475
EUR/SEK 10 %:n lasku	209	1 102	3 025
EUR/PLN 10 %:n nousu	-20	-173	0
EUR/PLN 10 %:n lasku	25	212	0
EUR/CNY 10 %:n nousu	-21	-111	-166
EUR/CNY 10 %:n lasku	25	136	203

2019 1 000 EUR	Vaikutus tilikauden voittoon	Vaikutus muihin oman pääoman eriin	Vaikutus liikearvoon
EUR/SEK 10 %:n nousu	-231	-694	-2 378
EUR/SEK 10 %:n lasku	282	848	2 906
EUR/PLN 10 %:n nousu	16	-164	0
EUR/PLN 10 %:n lasku	-19	201	0
EUR/CNY 10 %:n nousu	14	-93	-170
EUR/CNY 10 %:n lasku	-17	114	208

4.1.2 Korkoriski

Konserni altistuu korkoriskille sekä tase-erien arvonmuutosten eli hintariskin että markkinakorkojen muutosten aiheuttaman kassavirtariskin muodossa.

Korollisten velkojen kokonaismäärä ilman vuokrasopimusvelkoja oli tilinpäätöshetkellä 40 483 tuhatta euroa (2019: 40 657 tuhatta euroa). Lainojen korkojen vaihteluväli on 0,65–2,0 (2019: 0,65–2,0) prosenttia. Konsernilla on vain vaihtuvakorkoisia lainoja.

Konsernin korkoriskiä seurataan laskemalla korkoprosenttien yhden prosenttiyksikön muutoksen vaikutus konsernin korkokuluihin seuraavien 12 kuukauden aikana. Korkeaseman herkkyys koronmuutoksille saadaan laskemalla paljonko konsernin koko korkokäyrän yhtä suuri, yhden prosenttiyksikön suuruinen muutos muuttaisi korkokuluja vuositasona. Tarkastelussa huomioidaan korolliset pankkilainat lukuun ottamatta vuokrasopimusvelkoja. Tilinpäätöshetkellä konsernin korkoherkkyys yhden prosenttiyksikön suuruiselle koronnousulle oli noin 271 tuhatta euroa (2019: 333 tuhatta euroa).

4.1.3 Rahoitus- ja maksuvalmiusriski

Konserni pyrkii turvaamaan hyvän maksuvalmiuden kaikissa markkinaolosuhteissa tehokkaalla kassanhallinnalla. Lyhytaikaiseen rahoitukseen käytetään cash pool-järjestelyihin sidottuja luottolimiittejä. Konsernilla oli tilinpäätöshetkellä 16 534 tuhatta euroa (2019: 15 959 tuhatta euroa) käytettävissä olevia luottolimiittejä, joista käytössä oli 0 tuhatta euroa (2019: 1 799 tuhatta euroa). Jälleenrahoitusriskiä pyritään minimoimaan lainasalkun tasapainoisella erääntymisaikataululla, lainojen riittävän pitkällä maturiteetilla sekä käyttämällä rahoituksen lähteenä useita eri pankkeja.

Konsernilla on omavaraisuusasteeseen sekä nettovelat/ EBITDA-tunnuslukuun sidottuja lainakovenantteja. Mikäli tilinpäätöshetkellä konsernin omavaraisuusaste alittaa 25 % tai nettovelat/EBITDA-tunnusluku ylittää tason 3,5, luotonantajalla on oikeus irtisanoa konsernin kaikki luotot kokonaisuudessaan välittömästi takaisinmaksettaviksi. Vuoden 2020 konsernitilinpäätöksen lukujen perusteella nämä kovenantit eivät rikkoutuneet.

Tasapainottaakseen toimialalla tyypillisten pitkien maksuehtojen kassavaikutusta konserni myy osan suurimpien asiakkaidensa myyntisaamisista rahoituslaitokselle. Myytyihin myyntisaamisiin ei liity luottotapioriskiä ja kyseiset myyntisaamiset on kirjattu pois taseesta.

Rahoitusvelkojen erääntymisanalyysi

2020			
1 000 EUR	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	
Lainat	27 583	12 900	
Vuokrasopimusvelat	15 883	8 608	
Korkomaksut	217	103	
Tytäryhtiöiden hankintavelat	132	0	
Ostovelat ja muut velat	11 938	20	
Rahoitusvelat yhteensä	55 753	21 631	
2019			
1 000 EUR	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	
Lainat	15 757	24 900	
Vuokrasopimusvelat	7 381	8 216	
Korkomaksut	273	239	
Tytäryhtiöiden hankintavelat	2 430	0	
Ostovelat ja muut velat	14 070	20	
Rahoitusvelat yhteensä	39 912	33 375	

Ei-rahamääräiset muutokset korollisissa veloissa

1 000 EUR	2020	2019
Korolliset velat 1.1.	56 255	36 252
Rahoituksen rahavirta	-13 346	-2 544
Ei-rahamääräiset muutokset		
<i>IFRS 16 käyttöönotto</i>	0	12 337
<i>Uudet vuokrasopimukset ja jatko-optioiden käyttö</i>	22 001	10 238
<i>Vuokrasopimusten vähennykset</i>	-949	-494
<i>Yrityshankinnoissa vastattavaksi otetut velat</i>	1 095	314
<i>Muuntoerot</i>	-81	153
Ei-rahamääräiset muutokset yhteensä	22 065	22 547
Korolliset velat 31.12.	64 974	56 255

4.1.4 Vastapuoli- ja luottoriski

Rahoitusjärjestelyihin sisältyy riski siitä, ettei vastapuoli kykene täyttämään tehdyn sopimuksen mukaisia velvoitteita. Vastapuoliriskin minimoimiseksi rahoitus sopimukset on tehty hyvän luottoluokituksen omaavien, johtavien pohjoismaisten pankkien kanssa.

Operatiiviseen toimintaan liittyvä luottoriski syntyy asiakkaan kyvyttömyydestä suoriutua sopimusvelvoitteistaan. Merkittävä osa konsernin liiketoiminnasta kohdistuu suuriin, kansainvälisesti toimiviin ja luottokelpoihin yrityksiin. Luottoriskiä pienentää myös asiakasyritysten jakautuminen usealle eri toimialalle. Konserni pyrkii varmistamaan, että tuotteita ja palveluja myydään vain asiakkaille, joilla on asianmukaiset luottotiedot. Luottoriskiä valvotaan systemaattisesti, ja erääntyneitä myyntisaatavia seurataan viikoittain. Lisääntyneen taloudellisen epävarmuuden vaikutuksia pyritään minimoimaan saatavakannan aktiivisella valvonnalla ja tehokkaalla perintäprosessilla. Luottoriskin enimmäismäärä tilinpäätöshetkellä on taseen saatavien kirjanpitoarvo.

Konserni soveltaa odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämiseen IFRS 9:n sisältävää yksinkertaistettua menettelyä, jonka mukaan kaikista, myös erääntymättömistä, myyntisaamista ja keskeneräisistä töistä kirjataan koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämistä varten myyntisaamiset ja keskeneräiset työt on ryhmitelty yhteisten luottoriskiominaisuuksien ja maksun viivästymisen perusteella. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämisessä käytetään myös ennakoivaa informaatiota ottamalla huomioon EU:n bruttokansantuotteen kasvuennuste. Tämän lisäksi konsernin johto arvioi odotettavissa olevia luottotappioita tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Yli 60 päivää erääntyneistä saatavista kirjataan pääsääntöisesti 50 prosentin ja yli 90 päivää erääntyneistä saatavista 100 prosentin arvonalentumistappio.

2020	Eräänty-	Erääntyneet				Yhteensä
		mättömät	1-30 pv	31-60 pv	61-90 pv	
1 000 EUR						
Odotettavissa oleva luottotappioaste	0,1 %	0,1 %	3,9 %	10,3 %	9,1 %	
Myyntisaamiset	29 277	2 716	1 045	443	1 149	34 631
Keskeneräiset työt	17 764	0	0	0	0	17 764
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot	47	3	41	46	105	241
Tapauskohtainen luottotappiovaraus					123	123
Kirjattu luottotappiovaraus						364

2019
Erääntyneet

1 000 EUR	Eräänty- mättömät	Erääntyneet				Yhteensä
		1-30 pv	31-60 pv	61-90 pv	> 90 pv	
Odotettavissa oleva luottotappioaste	0,1 %	0,1 %	3,1 %	7,2 %	5,9 %	
Myyntisaamiset	30 197	3 725	745	79	1 261	36 008
Keskeneräiset työt	22 498	0	0	0	0	22 498
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot	53	4	23	6	74	160
Tapauskohtainen luottotappiovaraus					254	254
Kirjattu luottotappiovaraus						413

Luottotappiovarauksia koskevan vähennystilin muutokset

1 000 EUR	2020	2019
Kirjattu luottotappiovaraus 1.1.	-413	-312
Saadut maksut	44	0
Luottotappiovaraukset hankituissa yrityksissä	-12	-105
Luottotappiovarausten nettovähennys (+) / lisäys (-)	17	4
Kirjattu luottotappiovaraus 31.12.	-364	-413

Jos yksittäisistä myyntisaamisista tai sopimukseen perustuvista omaisuuseristä ei voida odottaa saatavan maksua, ne kirjataan pois taseesta. Maksua ei voida odottaa saatavan mm. tilanteissa joissa velallinen ei pysty sitoutumaan takaisinmaksuohjelmaan.

4.2 Pääomariskin hallinta

Pääoman hallinnan tavoitteena on varmistaa konsernin kyky jatkuvaan toimintaan, jotta se pystyisi antamaan tuottoa omistajilleen ja hyötyä muille sidosryhmilleen. Tavoitteena on myös optimaalisen pääomarakenteen säilyttäminen pääomakustannusten alentamiseksi. Pääomarakenteen säilyttämiseksi tai muuttamiseksi konserni voi muuttaa osakkeenomistajille maksettavien osinkojen määrää, palauttaa pääomaa osakkeenomistajille, laskea liikkeeseen uusia osakkeita tai myydä omaisuuttaan.

Pääomaa seurataan nettovelkaantumisasasteen (net gearing) pohjalta samoin kuin muissa saman toimialan yrityksissä. Nettovelkaantumisaste lasketaan jakamalla nettovelat oman pääoman määrällä. Nettovelat lasketaan siten, että korollisten bruttovelkojen kokonaismäärästä vähennetään rahavarat. Tyydyttävän joustavuuden varmistamiseksi tavoitteeksi on asetettu nettovelkaantumisasteen pitäminen välillä 30–100 %. Alla olevassa taulukossa on esitetty konsernin nettovelkaantumisaste:

1 000 EUR	2020	2019
Korolliset bruttovelat	64 974	56 255
Vähennetään rahavarat	-24 407	-15 878
Nettovelat	40 567	40 377
Oma pääoma yhteensä	87 074	76 740
Nettovelkaantumisaste	46,6 %	52,6 %